

De wereld op wieltjes

De Vlaamse Jeugdraad trok in het voorjaar 2009 opnieuw op pad met KLETS! on Tour, een rondreizend participatieproject voor kinderen en jongeren tussen 6 en 16 jaar. Met een aantal sprankelende methodieken, duidelijke doelen en veel enthousiasme verzamelde de Vlaamse Jeugdraad heel scherpe aanbevelingen rond thema's waar kinderen en jongeren echt wakker van liggen. Die aanbevelingen vormen een uitgangspunt bij toekomstig advies- en lobbywerk. Bovendien zijn ze terug te vinden in het tweede Belgische Kinder- en Jongerenrapport van Unicef.

Het Kinder- en Jongerenrapport een krachtig instrument.

In 1989 nam de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het Verdrag inzake de Rechten van het Kind aan. Dit Verdrag bundelt de rechten van alle kinderen over de hele wereld samen, zonder onderscheid op basis van gelaatskleur, religie of wat dan ook. In het Kinderrechtenverdrag staan afspraken over minimumnormen die de wereld wil hanteren voor kinderen.

Het Kinderrechtenverdrag is een erg sterk instrument. Opdat het niet enkel bij mooie woorden zou blijven, moeten landen om de 5 jaar rapporteren over wat zij gedaan hebben om werk te maken van kinderrechten. Zij worden dan geëvalueerd door het VN Comité van de Rechten van het Kind in Genève, waarin 18 'kinderrechtenexperts' uit de hele wereld zitten. Deze experts geven de landen schouderklopjes voor hun positieve verwezenlijkingen maar geven hen ook aanbevelingen voor de dingen die beter moeten. Opdat het Comité een volledig beeld van de situatie zou krijgen, schrijven ook andere actoren een rapport (= alternatieve rapportage).

Voor België ontvangt het Comité, naast het rapport van de Overheid, ook nog een rapport van de Kinderrechtencommissarissen en een van de Kinderrechtencoalities. Zo kunnen alle niet-gouvernementele organisaties die op het terrein werken voor en met kinderen en rond kinderrechten hun ei kwijt.

Het derde alternatieve rapport dat naar het Comité van Genève verzonden wordt is het Kinder- en Jongerenrapport. Want wie anders dan de kinderen en jongeren zelf kunnen beter vertellen hoe het met hun rechten is gesteld? Het kinder- en jongerenrapport bevat vooral heel concrete aanbevelingen over wat de kinderen en jongeren zouden veranderen om de wereld voor hen beter te maken.

Tijdens het vorige rapportageproces vroeg het Comité van Genève aan België om sterker in te zetten op de participatie van kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Unicef nam deze aanbeveling ter harte. De helft van het Kinder- en Jongerenrapport dat nu ingediend wordt, bevat de stem van groepen kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. Ziekenhuiskinderen, niet begeleide minderjarigen, kinderen met een handicap,.... De andere helft van het rapport bestaat uit de bijdrage van de Vlaamse Jeugdraad en de Franstalige Jeugdraad. (Cjcf).

Minder en toch meer

Toen Unicef aan ons vroeg om mee te werken aan het alternatieve rapport waren we onmiddellijk heel enthousiast. We waren sowieso van plan om opnieuw een groot participatieproject op te zetten in 2009 en verder te werken op de resultaten van de KLETS! en KLETS! on Tour van 2008. Dat we de stem van kinderen en jongeren nu ook tot in Genève konden brengen vonden we een straffe extra.

Vorig jaar al organiseerden we KLETS! (een driejaarlijks participatie-evenement voor jongeren vanaf 16) en KLETS! on Tour (een jaarlijks rondreizend participatie-evenement voor jongeren tussen 6 en 16 jaar). Tijdens die evenementen reikten kinderen en jongeren voornamelijk thema's aan waar zij wakker van liggen, waar ze bezorgd of net heel enthousiast over zijn. Het milieu, de school, armoede, het rijbewijs, vrienden en familie,....

Met de resultaten zulke participatieprojecten gaat de Vlaamse Jeugdraad verder aan de slag. Een aantal thema's waren nog heel ruim en sommigen misten ook concrete ideeën, oplossingen en aanbevelingen. Waar de Vlaamse Jeugdraad in 2008 tijdens die events heel veel kinderen en jongeren aan het woord liet, en voornamelijk richtingaangevende thema's kreeg, kozen we er in 2009 voor om minder kinderen en jongeren te bevragen maar veel diepgaander te werk te gaan. Deze keer beperkten we ons niet alleen tot de "waar lig jij wakker van" vraag, maar peilden we vooral naar wat kinderen en jongeren als oplossingen zien. Wat zijn hun voorstellen om de wereld waarin ze leven nog beter te maken?

Methodisch

Voor een aantal thema's werkte de Vlaamse Jeugdraad samen met andere organisaties. De kinderen en jongeren die bevestigd werden door Vlaamse Scholierenkoepel, Globelink, Uit De Marge... leverden heel wat uitspraken op die in het rapport verwerkt werden.

Voor de participatiemomenten die we zelf op poten zetten, trokken we naar scholen over het ganse Vlaamse land. We praatten met het jonge volkje over school, mobiliteit, speelruimte, armoede, participatie, diversiteit en gelijke kansen, het milieu en gezondheid (voor de oudere klassen). De 200 kinderen en jongeren die samen met ons tot concrete aanbevelingen kwamen, waren tussen de 6 en 19 jaar.

De kinderen en jongeren tekenden er op los, speelden spelletjes, kleefden stickers bij alles wat hun voorkeur genoot. Door goed voorbereide kringgesprekken en discussiegroepen konden de kinderen en jongeren hun ideeën nog wat meer toelichten, polsten wij naar de gedragenheid van een bepaald idee en hoorden ze ook van elkaar allerlei nieuwe ideeën.

Elke leerling kreeg ook steevast de volgende open vraag voorgeschoteld: "Wat zou jij onmiddellijk veranderen moest je de eerste Minister van België zijn?"

Een tipje van de sluier

Het is niet gemakkelijk om door de aanbevelingen heen de absolute prioriteiten te filteren. Maar de open ministervraag geeft wel een duidelijke indicatie. Een meerderheid van de antwoorden ging over school, speelruimte, gelijke kansen en milieu. Kinderen en jongeren willen op school veel meer al spelend kunnen leren en ze willen ook meer inspraak. Meer en beter toegankelijke speelruimte is ook één van de meest voorkomende antwoorden. Tot slot hebben kinderen en jongeren rond het milieu heel wat ideeën. Dat daardoor meer groene speelruimte ontstaat is een absolute opsteker.

Eén klas kwam op het idee om van de fiets een kinderrecht te maken. Want een fiets zorgt ervoor dat alle kinderen naar het speelplein kunnen en dat ze niet moeten wachten tot hun ouders thuis zijn of zin hebben om hun naar het speelplein te brengen.

Gelijke kansen linken de kinderen en jongeren in dit traject heeft fel aan armoede en aan allochtonen. Ze vinden dat iedereen gelijke rechten en plichten heeft. Maar vooral dat iedereen gelijke kansen moet krijgen. Pesten is voor deze bevraagde kinderen en jongeren absoluut not done. En bovendien hoorden we meermaals dat het geld vooral veel eerlijker verdeeld moet worden.

Eén meisje kwam met een nieuwe lotterij op de proppen: 'Iemand die veel geld wint met de Lotto moet daarvan een groot deel aan een goed doel geven. Zo wint iedereen een beetje en worden de armen ook rijker. Want geld uitdelen dat je gewonnen hebt, dat is toch ook leuk?

In diezelfde klas deed een leerling van 9 jaar een uiteenzetting over het gebruik van leegstaande overheidsgebouwen om daklozen op te vangen.

De resultaten van het hele klets on tour project kan je lezen in het Kind- en Jongerenrapport van Unicef. In januari 2010 publiceert de Vlaamse Jeugdraad de aanbevelingen van de door haar bevraagde kinderen en jongeren op www.vlaamsejeugdraad.be